

De Minister van Veiligheid en Justitie
Mr. I.W. Opstelten
Postbus 20301
2500 GH Den Haag

Datum

15 juli 2011

Kenmerk

B 2.1.11/002776/1948/JT

Uw kenmerk

5696365/11/6

Onderwerp

Concept-wetsvoorstel Wijziging van het Wetboek van Strafvordering in verband met de uitbreiding van de gronden voor voorlopige hechtenis

Geachte heer Opstelten,

Bij brief van 20 mei 2011 heeft u de Nederlandse Vereniging voor Rechtspraak (NVvR) een conceptwetsvoorstel (hierna wetsvoorstel) voorgelegd tot wijziging van het Wetboek van Strafvordering in verband met de uitbreiding van de gronden voor voorlopige hechtenis, met het verzoek daarover advies uit te brengen. Hieronder treft u het advies van de NVvR aan.

Het wetsvoorstel strekt ertoe een regeling op te nemen ten behoeve van het zogenaamde snelrecht, namelijk berechting binnen een termijn van 17 dagen en 15 uren na aanhouding van de verdachte bij verdenking van een aantal specifiek aangewezen misdrijven.

De NVvR onderschrijft het uitgangspunt dat het gebruik van (verbaal) geweld tegen personen en goederen niet aanvaardbaar is, vooral als het gaat om personen die hulp en bijstand verlenen aan medeburgers. Toch acht de NVvR het wenselijk om een aantal kanttekeningen te plaatsen bij het wetsvoorstel.

In paragraaf 1 van het wetsvoorstel wordt vermeld dat met het wetsvoorstel wordt voldaan aan een toezegging van de staatssecretaris van Veiligheid en Justitie in het overleg over geweld tegen hulpverleners met de Tweede Kamer op 20 januari 2011. De NVvR merkt op dat het wetsvoorstel een bredere strekking heeft dan uitsluitend het tegengaan van geweld tegen personen met een publieke taak.

Blijkens de memorie van toelichting ziet de uitbreiding van de grond voor voorlopige hechtenis op het gebruik van geweld tijdens voetbalwedstrijden, concerten, dansfeesten en dergelijke en op uitgaansgeweld. Echter, zoals het voorgestelde artikel nu is geformuleerd, ziet het ook veel algemener op misdrijven bij winkels en horeca- of andere uitgaansgelegenheden.

In paragraaf 2.1 van de memorie van toelichting wordt aangegeven 'dat uitgaansgeweld en geweld gericht tegen personen met een publieke taak gevoelens van grote onveiligheid bij het publiek veroorzaken'. Gevoelens zijn echter lastig objectief meetbaar en eenvoudig te beïnvloeden. Zeker als er veel (media-)aandacht aan wordt besteed is een 'heksenjacht' snel gecreëerd. Dit bergt het risico in zich dat thans een zeer ingrijpende bevoegdheid in de wet wordt opgenomen op basis van een aantal incidenten die inderdaad onwenselijk zijn, maar waarbij geen sprake is van een objectiveerbare dringende maatschappelijke behoefte, zoals bedoeld in de Grondwet en de verschillende verdragen.

Zo wordt in paragraaf 2.2 (pagina 5) gesteld 'dat het honderden keren per jaar voorkomt dat verdachten van vernieling onherroepelijk worden veroordeeld tot een vrijheidsstraf [...]'. Aannemelijk is dat een niet te verwaarlozen deel van deze vernielingen wordt begaan tijdens evenementen, in het uitgaansleven of tegen personen met een publieke taak'. Zoals vermeld is dit slechts een aanname. Overigens verdient redactioneel nog opmerking dat 'vernieling' van een persoon niet mogelijk is. De NVvR wijst er op dat de ernstigere gevallen van vernieling die de in de memorie van toelichting bedoelde gevoelens van grote onveiligheid bij het publiek veroorzaken, in de regel zullen vallen onder 'openlijk geweld'. Verdachten van openlijk geweld - en overigens van alle feiten die in het wetsvoorstel worden genoemd met uitzondering van artikel 350 Sr - kunnen in de meeste gevallen ook onder de huidige wetgeving in voorlopige hechtenis worden genomen. De in dit wetsvoorstel voorgestelde uitbreiding heeft in feite uitsluitend wat betreft 'first offenders' een 'meerwaarde'.

Op pagina 5 wordt verwezen naar de strafvorderingsrichtlijn van het OM. Volgens deze richtlijn wordt de strafeis verhoogd als het gaat om personen met een hulp- of dienstverlenende taak. De relevantie van deze verwijzing in relatie tot de voorgestelde grond voor voorlopige hechtenis ontgaat de NVvR.

In paragraaf 3 wordt de jurisprudentie van het Europees Hof voor de rechten van de mens behandeld. Terecht wordt gesteld dat de Hoge Verdragsluitende Partijen ervoor hebben gekozen om de onschuldpresumptie en het recht op individuele vrijheid voorop te stellen. Verzuimd wordt te vermelden dat een verdachte in beginsel zijn berechting in vrijheid mag afwachten, behoudens de gevallen in het Verdrag vermeld. De NVvR wijst op de Recommendation (2006) 13 d.d. 27 september 2006 on the use of remand in custody van het Comité van ministers van de Raad van Europa (www.coe.int), die in de toelichting op het wetsvoorstel helaas niet is genoemd. Zo is in punt 3.3 van deze aanbevelingen vermeld dat voorlopige hechtenis niet mag worden gebruikt voor louter punitieve doeleinden. De NVvR acht het zeer de vraag of voorlopige hechtenis met het uitsluitend doel de toepassing van snelrecht in overeenstemming is met het EVRM en de jurisprudentie van genoemd hof. Zie recent ook: M. Berndsen, Weg met het 'weekendje weg', *Ars Aequi* 2011, p. 430. In het licht van het vorenstaande bevreemdt het ook dat op pagina 7 wordt aangegeven dat 'de voorgestelde grond voor voorlopige hechtenis [...] slechts van toepassing is in geval van verdenking van bepaalde delicten, gepleegd in bepaalde omstandigheden waardoor zich ernstig gevaar voor personen en verstoring van de openbare orde kan voordoen en waardoor veel maatschappelijke onrust kan ontstaan. Onder deze omstandigheden is de toepassing van snelrecht gewenst en kan de vrijlating van de verdachte de maatschappelijke rust verstoren. Deze grond kan begrepen worden onder het gevaar voor public disorder.' De NVvR ziet geen meerwaarde in het wetsvoorstel naast de bestaande gronden voor voorlopige hechtenis.

De NVvR merkt op dat bij dreiging van maatschappelijke onrust – behoudens een aantal zeer beperkte uitzonderingen – de toepassing van het strafrecht niet aan de orde is; er is (nog) geen sprake van een strafbaar feit, laat staan een redelijk vermoeden van schuld. Voor de handhaving van de openbare orde biedt de Gemeentewet de bekende mogelijkheden.

De NVvR adviseert de Minister op dit onderdeel in de memorie van toelichting duidelijkheid te verschaffen, zeker ook omdat het grensvlak tussen vrijheid en veiligheid delicaat is. De ervaring leert dat bij dit type delicten de slachtoffers van vandaag de daders van morgen kunnen zijn.

Namens het bestuur van de Nederlandse Vereniging voor Rechtspraak,
de Wetenschappelijke Commissie,

F.F. Langemeijer,
Voorzitter

Opmerkingen van tekstuele aard

Ten aanzien van de redactie van het voorgestelde artikel stelt de NVvR voor om na 'personen met een publieke taak' een komma te plaatsen.

In de memorie van toelichting op pagina 2 in regel 23 staat 'deze termijn is echter vaak tekort [...]'. Wellicht wordt bedoeld 'te kort'?

